

REPUBLIKA
SLOVENIJA
VRHOVNO
SODIŠČE

Sodba VIII Ips 205/2013

Sodišče: Vrhovno sodišče

Oddelek: Delovno-socialni oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSRS:2014:VIII.IPS.205.2013

Evidenčna številka: VS3006047

Datum odločbe: 10.02.2014

Opravična številka II.stopnje: VDSS Pdp 164/2013

Senat: dr. Aleksej Cvetko (preds.), Marjana Lubinič (poroč.), Miran Blaha, mag. Marijan Debelak, mag. Ivan Robnik

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: izredna odpoved pogodbe o zaposlitvi - kršitev z znaki kaznivega dejanja - zagovor - pravica do zagovora - nemožnost nadaljevanja delovnega razmerja

Zveza: ZDR člen 32, 35, 83, 83/2, 110, 110/1, 111, 111/1, 111/1-1.

Jedro

Že samo dejstvo, da je tožnik grozil nadrejenemu oziroma njegovi družini zato, ker ni bil zadovoljen z odreditvijo delovnih nalog, utemeljuje zaključek, da je odpovedni razlog podan.

Iz zdravniških potrdil res izhaja, da se tožnik zagovora ni sposoben udeležiti, vendar pa to ni razlog, zaradi katerega bi bila tožena stranka dolžna datum zagovora za vsako ceno in v nedogled prestavljati. Namen zakonske zahteve po zagovoru ni dokazovanje utemeljenosti očitane, pač pa pomeni pravico delavca, da se izjasni o očitkih in eventualno pojasni svoja ravnanja.

Izrek

Revizija se zavrne.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je zavrnilo primarni tožbeni zahtevek za ugotovitev nezakonitosti izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi z dne 24. 2. 2011, za ugotovitev, da tožniku delovno razmerje pri toženi stranki ni prenehalo, temveč še traja, za vrnitev na delo ter za priznanje vseh pravic iz dela po pogodbi o zaposlitvi z dne 1. 1. 2002 od 2. 3. 2011 dalje ter podredni zahtevek za sodno razvezo pogodbe o zaposlitvi z dnem izdaje sodbe sodišča prve stopnje ter plačilo odškodnine v znesku 20.791,26 EUR s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi (zavrnilo je tudi preostali del "podrednega" zahtevka, ki je bil vsebinsko enak

primarnemu). Ugotovilo je, da je tožnik s tem, ko je grozil direktorju in njegovi družini, kršil pogodbeno oziroma drugo obveznost iz delovnega razmerja, kršitev pa je ima tudi vse znake kaznivega dejanja, s čimer je izpolnjen odpovedni razlog iz prve alineje prvega odstavka 111. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR, Ur. l. RS št. 42/2002 in naslednji). Ocenilo je, da je kršil obveznost iz 35. člena ZDR, ravnanje pa ima znake kaznivega dejanja ogrožanja varnosti po 135. členu Kazenskega zakonika (KZ-1, Ur. l. RS št. 55/2008 in naslednji). Presodilo je, da je bil tožniku zagovor omogočen in da je bila odpoved podana v roku iz drugega odstavka 110. člena ZDR.

2. Sodišče druge stopnje je zavrnilo tožnikovo pritožbo in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje. Strinjalo se je z dejanskimi in pravnimi zaključki sodišča prve stopnje, izrecno tudi s presojo, da je bil tožniku zagovor omogočen.

3. Zoper pravnomočno sodbo sodišča druge stopnje je pravočasno revizijo vložil tožnik, ki uveljavlja bistvene kršitve določb pravnega postopka in zmotno uporabo materialnega prava. Navaja, da je sodišče druge stopnje podalo svojo obrazložitev izrazito pavšalno in da je pritožbene navedbe zavrnilo brez poglobljenega obravnavanja. Meni, da je tako ravnanje nezakonito in arbitrarno ter odvzema stranki ustavno zagotovljeno pravico do pravnega sredstva in sodnega varstva. Sodišče druge stopnje ni ugotovilo nobenih kršitev postopka izredne odpovedi, pri čemer je pritožbeni ugovor, da tožniku zagovor ni bil omogočen, zavrnilo kot neutemeljen. Tak zaključek se mu ne zdi presenetljiv, saj ob upoštevanju dejstva, da sploh ni konkretno preučilo zadeve in vseh navedb in tožnikovih dokazov ter pritožbenih navedb očitno niti ni dobro pregledalo, drugače sploh ni moglo biti. Zato bistveno kršitev iz 14. točke drugega odstavka 339. člena Zakona o pravnem postopku (ZPP, Ur. l. RS št. 26/99 in naslednji) uveljavlja, ker se do večine njegovih navedb ni opredelilo. Nadalje navaja, da mu zagovor ni bil omogočen, ker se ga zaradi zdravstvenega stanja ni bil sposoben udeležiti. Kljub temu se ni nobeno sodišče opredelilo do zdravniških potrdil, presojali sta samo del tožnikove izpovedi v zvezi z udeležbo na sejah krajevne skupnosti, kar pa ne dokazuje, da bi se zagovora lahko udeležil. Zdravniška potrdila pričajo ravno nasprotno. Tožena stranka ni imela razloga hiteti z izredno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi in ne bi ničesar zamudila, če bi počakala, da bo tožnik sposoben za zagovor. Nasprotuje temu, da elektronska pošta z dne 4. 2. 2011 pomeni pisni zagovor, ne glede na vsebino. Izbral je ustni zagovor, kar je v tej pošti tudi izrecno navedel. Ker sta sodišči ocenili, da je bil zagovor omogočen, uveljavlja zmotno uporabo materialnega prava, konkretno drugega odstavka 83. člena ZDR. Nasprotuje tudi zaključku, da je kršil pogodbeno oziroma drugo obveznost iz delovnega razmerja. Meni, da je sklicevanje na 35. člen ZDR neustrezno, saj se ta nanaša na poslovne interese delodajalca. Grožnja direktorju in njegovi družini tudi, če bi bila res izrečena, ne predstavlja škodljivega ravnanja v smislu te določbe, saj z materialno ali moralno škodo delodajalca nima nobene zveze. Tega sodišče druge stopnje ni presojalo. Razlaga, ki jo ponuja sodišče prve stopnje, da naj bi bila prepoved škodljivega ravnanja eden od vidikov lojalnosti do delodajalca, je pavšalna in vsebinsko prazna do te mere, da sploh ne more pomeniti obrazložitve. Pri nadrejenem delavcu naj bi poskušal doseči preklic odredbe o opravljanju dela na drugi lokaciji, pri tem pa naj bi uporabil grožnjo. Do te ugotovitve sta nižji sodišči prišli, ne da bi se opredelili do odločilnih dejstev in dokazov tožnika glede njegove miroljubne narave, saj niti ena priča ni potrdila, da bi kdajkoli komurkoli grozil. Zato naj bi bila podana kršitev iz 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP. Sodišči sta presojali samo izpovedbe prič tožene stranke, spregledali pa skladni in prepričljivi izpovedi tožnika in priče M. G. Okoliščin dogodka, kot sta ga opisala tožnik in M. G. ni ocenilo. M. R. je po razgovoru tožnika poklical nazaj, pri čemer je ta povsem mirno vstopil v pisarno in čez hip tudi povsem mirno le to zapustil. Če bi tožnik pred tem M. R. grozil, ta tožnika ne bi poklical nazaj. Poleg tega sodišči nista upoštevali, da sta za izid postopka M. R. in M. Rj. zainteresirana, medtem ko ni upoštevalo pričevanja povsem nezainteresirane priče M. G. M. R. ni grozil, pač pa mu je zgolj povedal, da bo vložil tožbo zaradi mobinga na delovnem mestu, če se njegov odnos do njega ne bo spremenil. Če bi namreč tožnik res grozil M. R., se postavlja vprašanje, zakaj

ta ni takoj poklical policije, M. G. ali varnostnega inženirja, zakaj je klical ravno direktorico kadrovske službe. Tudi pri kazenskem pregonu ni vztrajal. Vsa ta dejstva kažejo, da dogodka, kot ga je opisal M. R., enostavno ni bilo. Končno revizija nasprotuje tudi odločitvi o obstoju razlogov, ki onemogočajo nadaljevanje delovnega razmerja. Meni, da tožena stranka ni dokazala, da delovnega razmerja s tožnikom ni bilo mogoče več nadaljevati, sodišče prve stopnje pa se do tega ni opredelilo. Manjkajočo ugotovitev je sodišče druge stopnje nadomestilo z navedbo, da so bile v konkretnem primeru podane okoliščine, zaradi katerih ni bilo mogoče nadaljevati delovnega razmerja, kar je zaključilo brez najmanjšega dokaza. Povsem nelogično navedbo sodišča prve stopnje o porušeni medsebojni odnosih je sodišče druge stopnje štelo za pravilno, pri čemer je sodišče prve stopnje to ugotovitev podalo v zvezi z zakonskimi znaki kaznivega dejanja ogrožanja varnosti in ne v zvezi z možnostjo nadaljevanja delovnega razmerja. Ker sodišči nista obrazložili, kaj pomeni hujša kršitev delovne obveznosti, niti ali je mogoče nadaljevati delovni proces, sta po mnenju revidenta tudi s tem zagrešili bistveno kršitev iz 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP. Zaradi vsega navedenega predlaga spremembo izpodbijane sodbe z ugoditvijo zahtevku, podredno pa razveljavitev obeh sodb in vrnitev zadeve sodišču prve stopnje v novo sojenje.

4. Revizija ni utemeljena.

5. Zatrjevana bistvena kršitev iz 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP ni podana. Revizija jo očita sodišču druge stopnje v zvezi z zaključkom, da je bil tožniku zagovor omogočen, v zvezi z obstojem odpovednega razloga in v zvezi z možnostjo nadaljevanja delovnega razmerja. Izpodbijana sodba ima razloge o vseh teh odločilnih dejstvih in jo je mogoče preizkusiti.

6. Sodišče druge stopnje se je opredelilo do vseh ključnih vprašanj, ki jih v reviziji izpostavlja tožnik. Očitek, da je obrazložitev izrazito pavšalna, je neutemeljen. Vrhovno sodišče je že v številnih judikatih poudarilo, da je standard obrazložitve sodbe sodišča druge stopnje nižji od standarda obrazložitve sodišča prve stopnje. Pritožbenemu sodišču, ki se je strinjalo z dejanskimi ugotovitvami sodišča prve stopnje, te pa so bile razumno in dovolj obrazložene, ni bilo treba ponavljati dejanskih ugotovitev niti pravnih stališč. Glede zagovora je sodišče druge stopnje obrazložilo, da je bil ta tožniku omogočen in da ga je 4. 2. 2011 v pisni (elektronski) obliki tudi podal. Ob tej presoji je nepomembno, zakaj se tožnik ni udeležil ustnega zagovora. V kolikor tožnik zatrjuje, da tak (pisni) način zagovora ne ustreza pravici, kot jo opredeljuje drugi odstavek 83. člena ZDR, pa gre lahko za zmotno uporabo materialnega prava (ki jo revizija tudi uveljavlja) in ne za bistveno kršitev določb pravnega postopka.

7. Sodišče druge stopnje se je opredelilo tudi do obstoja odpovednega razloga iz prve alineje prvega odstavka 111. člena ZDR, pri čemer se je posredno opredelilo tudi do zatrjevane miroljubne tožnikove narave. Pojasnilo je, da je tožnik s svojim ravnanjem, usmerjenim proti nadrejenemu delavcu potem, ko je 27. 1. 2011 prejel odredbo, da bo od 1. 2. 2011 opravljal delo na drugi lokaciji, in je le tega skušal prepričati, da prekliče odredbo, pri tem pa je uporabil grožnje, ki so pri nadrejenem objektivno vzbudile občutek fizične ogroženosti in s tem ogrožanje njegove varnosti in varnosti njegove družine, zagrešil očitano kršitev. Pojasnilo pa je tudi, zakaj sprejema pravilnost poteka dogodkov, kot sta ga opisali priči M. R. in M. Rj. Vsa ostala revizijska izvajanja v zvezi z dokazno oceno sodišča prve stopnje o poteku spornega dogodka, ki se ji je pridružilo sodišče druge stopnje, pomenijo nasprotovanje ugotovljenemu dejanskemu stanju, ki je nedovoljen revizijski razlog in ne zatrjevane bistvene kršitve.

8. Izpodbijana sodba ima tudi razloge o možnosti nadaljevanja delovnega razmerja oziroma o obstoju okoliščin iz prvega odstavka 110. člena ZDR. Sodišče druge stopnje se je strinjalo s presojo sodišča druge stopnje, da so na strani tožene stranke podane okoliščine, ki onemogočajo nadaljevanje delovnega razmerja.

Kot je poudarilo že sodišče prve stopnje, tožena stranka pa je tako navedla tudi v izredni odpovedi pogodbe o zaposlitvi, delovnega razmerja z delavcem, ki grozi nadrejenemu in njegovi družini, ni mogoče nadaljevati. Tako pravno presojo je bilo mogoče narediti že ob ugotovitvi obstoja odpovednega razloga in okoliščin, v katerih je prišlo do kršitve, zato je očitek, da je sodišče druge stopnje naredilo zaključke brez najmanjšega dokaza, neutemeljen.

9. Zakaj bi se morali sodišči izrecno opredeljevati do pojma "hujša kršitev", revizija ne pojasni. Tožniku je bila pogodba o zaposlitvi odpovedana iz razloga po prvi alineji prvega odstavka 111. člena ZDR, to je zaradi kršenja pogodbene ali druge obveznosti iz delovnega razmerja, ki ima tudi znake kaznivega dejanja. Taka zakonska opredelitev odpovednega razloga že sama po sebi nakazuje na hujšo kršitev.

10. V preostalem delu predstavlja to, kar tožnik uveljavlja pod očitkom bistvene kršitve iz 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP, v resnici nasprotovanje ugotovljenemu dejanskemu stanju in izpodbijanje dokazne ocene sodišča prve stopnje, ki ji je pritrnilo sodišče druge stopnje. To pa ni dovoljen revizijski razlog (tretji odstavek 370. člena ZPP).

11. Materialno pravo ni zmotno uporabljeno.

12. Kot izhaja iz dejanskih ugotovitev sodišča prve stopnje, ki je povzelo vsebino obrazložitve izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi in izpovedi M. R. in M. Rj., je tožnik 1. 2. 2011 prišel v pisarno M. R. in mu očital, da ga je "spravil v Begunje", sedaj pa da bo on njega. Izjavil je še, da ga dalj časa ne bo v službo ter M. R. zagrozil, da ima do 12. ure tega dne čas za preklic odredbe o opravljanju nalog, dodeljenih na sestanku 27. 1. 2011, sicer naj se vsako minuto pazi njegova družina. Ob tem je M. R. pokazal barvno fotografijo njegove hiše.

13. Dogodek je bil razlog, da je tožena stranka tožniku izredno odpovedala pogodbo o zaposlitvi na podlagi prve alineje prvega odstavka 111. člena ZDR. Po tej določbi delodajalec lahko izredno odpove pogodbo o zaposlitvi, če delavec krši pogodbeno ali drugo obveznost iz delovnega razmerja in ima kršitev vse znake kaznivega dejanja. Tožnikovo ravnanje je tožena stranka opredelila kot ravnanje v nasprotju s 35. členom ZDR, kršitev pa ima vse znake kaznivega dejanja ogrožanja varnosti po 135. členu KZ-1.

14. Revizija se neutemeljeno zavzema za stališče, da kršitev ni podana, ker škoda toženi stranki ni nastala in ker njeni poslovni interesi niso bili ogroženi. Že samo dejstvo, da je tožnik grozil nadrejenemu oziroma njegovi družini zato, ker ni bil zadovoljen z odreditvijo delovnih nalog, utemeljuje zaključek, da je odpovedni razlog podan. Tožena stranka se spričo tega niti ni bila dolžna sklicevati na katerokoli od določb ZDR, ki se nanašajo na obveznosti delavca. Delavec je po 32. členu ZDR dolžan upoštevati zahteve in navodila delodajalca v zvezi z izpolnjevanjem pogodbenih in drugih obveznosti iz delovnega razmerja in je takšna reakcija ne le neprimerna, ampak tudi nedopustna.

15. Neutemeljen je tudi očitek zmotne uporabe drugega odstavka 83. člena ZDR, ki zagotavlja delavcu, ki se mu izredno odpoveduje pogodba o zaposlitvi, pravico do zagovora. Tožniku je bil zagovor omogočen ne le enkrat, ampak večkrat in to pravico je tožnik pisno tudi izkoristil. Iz ZDR ne izhaja, da mora biti zagovor ustni in tudi ne, kakšna je njegova predpisana vsebina. Tožena stranka je tožnika povabila na zagovor za 14. 2. 2011 in ga na njegovo prošnjo preložila na 24. 2. 2011. Vendar se tudi tega dne zagovora ni udeležil, dodatno prelaganje pa bi ogrozilo možnost pravočasne odpovedi pogodbe o zaposlitvi za kršitev, ki je bila storjena 1. 2. 2011 (odpoved mora biti podana v 30 dneh od ugotovitve razloga zanjo). Iz zdravniških potrdil res izhaja, da se tožnik zagovora ni sposoben udeležiti (hkrati pa se je bil povsem sposoben udeleževati in

aktivno sodelovati na različnih sejah v Občini R.), vendar pa to ni razlog, zaradi katerega bi bila tožena stranka dolžna datum zagovora za vsako ceno in v nedogled predstavljati. Namen zakonske zahteve po zagovoru ni dokazovanje utemeljenosti očitane, pač pa pomeni pravico delavca, da se izjasni o očitkih in eventualno pojasni svoja ravnanja. To pa je tožnik v elektronskem sporočilu z dne 4. 2. 2011 – čeprav ga sam ne šteje za pisni zagovor - storil.

16. Tudi glede obstoja pogoja iz prvega odstavka 110. člena ZDR je izpodbijana sodba pravilna. Iz nje izhaja, da zaradi porušenih medsebojnih odnosov – nanje je tožena stranka opozorila že v izredni odpovedi, ko je navedla, da z delavcem, ki grozi nadrejenemu, ne more nadaljevati delovnega razmerja - nadaljevanje delovnega razmerja niti do poteka odpovednega roka ni bilo več možno. Že to, da je na odredbo o delovnih nalogah reagiral na tak način, je okoliščina, ki takšno presojo utemeljuje, dodatno pa nemožnost nadaljevanja delovnega razmerja dokazuje tudi takojšnja prepoved opravljanja dela, ki jo je tožniku izrekla tožena stranka 1. 2. 2011.

17. Ker niso podani z revizijo uveljavljani razlogi, jo je Vrhovno sodišče na podlagi 378. člena ZPP zavrnilo.

Datum zadnje spremembe: 31.03.2014